

עין משפט
נר מצוה

פז:

כסוי הדם פרק ששי חולין

מסורת הש"ס

לא א ב מ מ"י פ"י ח"ל
חטת ה' ח י
השנת וכו' וכו'
ט"ו ע"י ח ספין
ט"ו
לו ג מ"י פ"י ח"ל
פסול המוקדש ה'
כ"ג
לו ג מ"י פ"י ח"ל
טומאת ח"ל י'
ל"ח מ"י פ"י ח"ל
שאר אבות הטומאה
הכלה ד':

שיטה מקובצת
[א] הלכות עד שלא תראה בו
מראה מים כשר - [ב] והוא
דאיכא (כו"ה) [וכי"ה]
הרמב"ם

רבינו גרשום

ראוי איתו כאילו הוא
מים. כלומר משערי אותו
הדם של בהמה אם יש בו
שיעור שאם היה מים היה
מבטל דם הרוח לא היה
בו מראה אדמונית פסול
מלכותו ואי (במיעוט)
ודם בהמה (מוטע) שאם
היה מים לא היה מבטל
הדם והיה בו מראה
אדמונית חיה לכסותו ר'
יהודה אמר אין דם מבטל
הדם. כלומר דם התנה
אין מבטל דם בהמה
[א] ופסול מלכותו: הן
הדם שנתערב בו מים
כ"ו. לענין זבא אם נתערב
במים דם בהמה לא יבטל
אלא מים מן הרוח כולל
הדם: לא צריכא שחזן
כמי גשמים. כלומר בענין
דמעט מים חרימים כיון
יתמחו מאליהן והוא לא
יזמן אל אשתינו ולא
ליכשרו קריל דבשריה:
י' (ויקף) [אין] כהנהגה
בו צלחת דומא. כלומר
זה דשנינו כל מראה
אדמונית שבו מפקדון
משקין וצ"ל צלחת
דמא: (ודם החמצי)
טעמאן בהלך הוא
דאיכא רביעית. כלומר
ד' צלחת דומא אם
של מת הוא מטמא
בהלך: משקין היוצאין
ממנו כמשקין הונע
בהו. כלומר משקין
היוצאין משקין יום ששבל
ולא היה בו עיני
הצב משם כמשקין
שטבול יום נונע בהו:

ריש לקיש לא שנו אלא לטובל פמו אבל לקדרה חוזר ויעור אלמלא
דלפיו טהרה מעוררת טומאה כ"ש טומאה מעוררת טומאה
ואפילו לבני דקאמר וכו' טומאה שנטלה חזרה ויעורה היינו מחמת
טהרה אבל בטומאה אדמונית טומאה ליכא מאן דפליג ולכ סגן
דאיסור מעורר איסור כדאמר ר' עקיבא
(דף פ"ג): אם אמרו ספק טומאה לטהר
כו' ובהעבר (ויבמות דף פ"ג): גמי אמר'
נתן טאה ונטל טאה עד רובו אלמלא
טפי מרובו לא אמרינן דראשון ראשון
נטל אע"ג דהי בהפסק וי"ל דכתיב
אמרינן דחוזר ויעור אפילו בהפסק
ובדס תנוסה דמפליג בין פסק ללא
פסק משום דנדס תנוסה דנדסן הקילו
והכל נקדשים דוקא אמרינן ראשון
ראשון נטל דכיון שנטלה נקדשים
שוב אינו חוזר וטוראה והיה דכפרק
בתרא דע"ז (דף ע"ג). מפרש ר"י
דראשון ראשון נטל וכן נאמר בכל
שהוא עד שיהא בו נותן טעם כמו
בשאר איסורין וקאי אמתניתין דקאמר
ולא אסורין ואסורין בכל שהוא יין
נפק כו' מפרש רב דמי דהיינו דוקא
כי נפל היתרא לגו איסורא כדאמר
נמר הכי אבל איסורא לגו היתרא
אינו אסור בכל שהוא דראשון ראשון
נטל כל זמן שיש ששים בהיתר ופריך
כי נפל היתרא לגו איסורא כדאמר
יין נפק כו' מצי לזו איסורא כלל היתרא
לא היתרא לגו איסורא ת"ש יין גמים
גניט מצי לאו חמרא דאיסורא לגו
מיא היתרא ותקן גופה לא פריך
דמודה רבי יוחנן דנתינת טעם חוזר
ויעור מדע דהא טעם כעיקר בנין
שאינו מינו מן התורה כדאמר
בהעורבות (נחמ"ס דף ע"ג): ובלאו
עורבין (פסחים דף מ"ד): ונפ' שלשה
מינין (מו"ר דף ל"ג). אלא ה"פ דמקרא
איסורא לתוך היתרא ה"ג רישא דיון
דהיתרא לגו מוא דאיסורא ופריך

מדרישא בניא דאיסורא סיפא נמי בניא דאיסורא וקמי מיס כיון
גניט פירוש וכו' הכי דקן סיפא דאיסורא לגו היתרא ה"ה רישא
דיון בנין בכל שהוא ומשני דכולה בהיתרא לגו איסורא איירי ונתיב
דקאמר דמשמע דכי ליכא נתינת טעם דשרי ה"ה יינו כגון שנטל היתר
וא"ת היתר בנת אחת לתוך האיסור שנתבטל האיסור בנת אחת
וא"ת אמאי נקט מחמת לצור משום דראשון ראשון נטל בלאו הכי
שרי כיון דלכפר שגאר ששים על היתר וי"ל דדוקא נקט מחמת
היכא דנפיש עמודיה טובא לא בטיל אפילו יש ששים בהיתר
ללא מנשרי: והוא דאיכא ביה. והוא דאיכא רביעית. אלללללל דממא קאי כדפיש כגוןטורס וקמ"ל דע"פ שטולו דם לא מחייב
כרת על דאיכא כוית דם גמור ולא מטמא בהלך על דאיכא רביעית דם גמור דהי דם ששים פשיטא דלררן כוית ורביעית
תנן הבה. הימנה היא הא דקאמר לעיל (במתניתין) תנא וטמאה דהאי וקאמר עלה והוא דאיכא רביעית הו"ל לאימיה
המתניתין דהכל "וגרלה דרביעית היא והיא אשמן כשהולך (ויבמות דף ע"ג): דקאמר מן רש"י אומר כל שנטלה רביעית הו"ל לאימיה
משנה בשום מקום ובפרק רבי אליעזר דמילה (שם דף ק"ה): גרסינן בכל הספרים תניא: כל משקה המת טהורין. ללא גזרו עליהן
כמו שגזרו על של הזב דמפרש כמסקנא משום דזב לא ברילי מיניה וא"ת והלא כשיוצאין מן המת גוענין צו ומקבליס טומאה ממנו
בנגע דמדאורייתא דמעת עינו ודם מגפתו והלך האשה חשיבי משקין כליף צפ' דם הנדה (מה דף נ"ה): מקרלי ועוד קשה דקאמר התם
דמטמא טומאת משקים דרביעית והלא משקין מטמאין בכל שהוא כדמוכח בצ"ק דפסחים (דף ד' ג') גבי מימיהם של כהנים לא נמנעו
לשרוף את הבשר שנטמא בולד הטומאה עם בשר שנטמא בצב הטומאה אע"פ שמוסיפין על טומאתו כו' דמוקי לה דאיכא משקה בהדי
בשר דקא מטמא בשר מחמת משקין ומטמא און כחותם משקים רביעית ואמרינן נמי בההוא פירקא (שם דף י"ג): ומיס נמי לא אמרן
אלא רביעית דחוי להעביל בהן מחטין וגזירות אלל בריר מרביעית טמאים ובכרות כפרק אלו דברים (דף ע"ג): שמא יטמאו משקין
שאחורי הכוס מחמת ידים יחזרו ויטמאו את הכוס וי"ל דהכל מיירי כשלאו ממנו דך שפוסרת ובעודן בגופו לא מקבלי טומאה דאין
חורת משקין עליהם על שזלו לתוך וכו' נפקי דך שפוסרת עתהו"ת מה"ם כיון שלא נגעו בו אלל מדרבנן גזרו בלאו מן הזב היכא
דאיכא רביעית אע"ג דלא נגעו בו אי נמי הנהו קררי דנדה אסמכתא בעלמא טיהו ומן התורה אין עליהן תורת משקין ולכן לא גזרו
אלל רביעית וא"ת דאמרינן כפרק אמרו לו (ברכות דף י"ג). האשה שנטף חלב מדידה לתוך התנור טמא ופריך במאי מתכשר א"ר
יוחנן גטיפה המלוכלכת על פי הדד והשתא כיון דלררן הכשר אלמלא הטיף אכול לפי שמוחזק לאכילת חינוק אס כן מנור אמאי טמא
הא אין אכול מטמא לטיס אלל על כרחך מטמא מחמת הטיפה המלוכלכת ע"פ דד שמתערבת עם שאר חלב שנטף בתנור ששם
משקה עליה ומשקין מטמאין כלי גזירה משקין דזב וזב כדאמר כפרק קנא דשנת (דף ד' ד'): אלמלא מטמאה הטיפה לתנור אע"ג
לית בה רביעית וכן באין דורשין (מגילה דף כ"ג). באשה שנטלה לפני ר' ישמעאל ואמרה לו מפה זו ארגמי בטרהה ומתוך הדברים שדקא
אמרה לו ימלא נפקסא וקשרתיה צפה לאו אע"פ שלא היה ברוק שפיה רביעית נטמא מידים שהיו מטובלות וטימא את המפה וי"ל
דמרומה וקדשים מטמא בפחות מרביעית ודוקא לחולין הוא דבעי רביעית (ס'):

או כדס המיה. כדס היקו של מיה: רואין אוסו. שאינו טעון
כסוי: כאילו הוא מים. ואם היה כדס הזה של שמיטת המיה
והעוף ניכר בו חייב לכסות: אין זה מבטל דם. ואפילו אין מראה
דס נכרת גמים כמות דם כהנהגה זה אין דם המיה בטיל דקקבר
מין במינו לא בטיל: דם הניחו. חוץ
לגומא: גב' מן הסס. שמיטת
קדשים: כשר. לזריקה: נערכב כדס
הכמה. של חולין: או כדס המיה.
ממש דמתמא חולין: רואין אוסו.
לדס הפסול: כאילו הוא מים. ואם
היה דם הכשר ניכר בו כשר: לא שנו
אלל שנטלו מים לתוך דם. לסיפק כל
טיפה וטיפה כשנטלה בטלה הלך
עד שלא תהא בו מראה אודס כשרה:
אינו קן. שאפילו נפל דם לתוך מים
חייב לכסות שאע"פ שנטל ונדהה
ראשון ראשון אפ"ה כשהלך ורבה עד
שנהפכה מראית המים לדס חוזר דם
הבטל ויעורר וחסוד דם ולא אמרינן
הואיל ונדהה ידחה שאין מורת דימוי
אלל מלות: על מראה אדמונית.
כל זמן שיש כדס מראה אדמונית הוי
דס לכפרה לזריקה (ו להכשיר את
הזרעים ולקמייה פדך אי מים הוא
נמי אכשורי מכשרי: שפמרו. שערבו
עם מי גשמים שאינם מכשירים אלל
היכא דאחשבינו לירד על הפירות
והכל משום דם דהוי משקה אע"ג דלא
אחשבה לירד על הפירות מכשיר דתנן
(משכירין פ"א מ"ה) כל משקה שמתלתו
לררן שנחשב למאומה אע"פ שאין
סופו לררן מכשיר: ופרכינן מי גשמים
נמי כיון דשקיל: נמאל: וימי. לתוך
הדס אחשבינו לכך: כללללל דמא.
באותן מים ששם מן הדס ענינן
כשהוא נקדש יש קביעותו לזול כמיס
ואם יש בו מראית דם מכשיר ולי
לא לא: ענוש כרת. האוכלו: והוא
דאיכא כוים. דם גמור: ומטמא
באסל. כל זמן שיש בו מראית דם
הוא כדס גמור והוא שיעור לטומאת
משקה המס. כגון דמעת עינו והלך אשה: כל מראה אדמונית שבו
מעמא. כלומר כלללל דמא כל זמן שמראהו אדום טמא: משקה טבול
יוס. אותן משקין היוצאים ממנו הרי הן כמשקין שהוא נונע בהן:
ואלו

אם שלמת הוא: והוא דאיכא לרביעית. מן הדס גמור והוא שיעור לטומאת
אלל דכתיב (במדבר ו') על נפש מת ובשיעור רביעית השגמה מלחיה:
משקה המס. כגון דמעת עינו והלך אשה: כל מראה אדמונית שבו
מעמא. כלומר כלללל דמא כל זמן שמראהו אדום טמא: משקה טבול
יוס. אותן משקין היוצאים ממנו הרי הן כמשקין שהוא נונע בהן:
ואלו

משקה שבי"ז יום משקין היוצאין שנוגע בהן. אומר ר"ת דחולין משקין שנוגע בהן דקאמר לא מיתוקמא אלל כמשקין
דמרומה דאילו חולין לא מיטמא ואפילו כמשקין שנוגע נמי שרי כדאמרינן (ויבמות דף ע"ג): טבל ועלה אורל כמשקין וכתשן דקדש נמי
לא קאמר דתנן כפ"י דנדה (דף ע"ג): כראשונה היו אומרים הישבת על דם טוהר מערה מים לפסח פירוש אלל לא טונעת דחולין שנעשו
על טהרת הקדש כקדש דמו כדמפרש בגמ' חזרו לומר הרי היא כנמעט טמא מת לקדשים פירוש דוקא לקדשים ולא לחולין דלאו כקדש דמו
אלמלא טבול יום הוה ראשון לקדשים כאילו נגע לטמא מת דיושבת על דם טוהר הוא טבול יום ארוך וא"כ משקים קודש שנוגע
בטבול

מסורת הש"ס
(א) [כ"ג] הוא מוס',
(ב) [פסחים ס"ה] נמנות
כ"ג. נדה ע"ל: [נחמ"ס ל"ג]
ג. ע"ה. ע"ל. [א] [נחמ"ס ל"ג]
ג. [ד] [נחמ"ס ע"ג]
נמנות כ"ג. [א] [נחמ"ס
ע"ה]. [א] [נחמ"ס ל"ג].
(ו) [ד"ל] הרי"ש פ"ו
מ"ו דמשכירין מוכר כל
הפסחים מן הכס וחינה
משנה בשום מקום אלל
כרימא היא זו ע"ה וע"ה
סופו דהכא דיה תנן כ"ג.
(ח) [מסכתא דהלכות פ"ד
ה"ה] ומסכתא דמשכירין
פ"ג ה"ט. [א] [נדה ע"ה].
[א] [נחמ"ס ל"ג] [נדה ע"ה].
(י) [נחמ"ס ל"ג] [נדה ע"ה].
מיתות יקן שמתת ק"ג
מפרשי דיה משקה וכו'.
(כ) [פס"ה] לזריקה [א] [כ"ג]
ויעורה. [א] [נדה ע"ה].
(ג) [כ"ג] [נחמ"ס ל"ג] [נדה ע"ה].
מ"ו [פסחים י"ד] דיה
דאיכא.

ג"לוי הש"ס
תנ"י י"ה ת"ו וכו' ויזא
דב"ר ר"ה א"י ע"י ויזא
שנע פ"ה דהוריות ס'
ל"ו:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
[א] בא"ד (שלקט) לנטיס
ועשוי ממלה אלל וכו'
דער ח"ס דשערי
טומאה ליכא מאן דפליג.
נ"ב ע"י ב"ק י"ג ע"ב
הכוס ד"ה אומר לו וכו'
מתנו נ"ב הכי וכו' ע"ה:

מוכח רש"י
דם הניחו. כמחמת חוץ
לגומא ששטח על ידס
שעל הפסין חייב לנסות
לזריק פ"ג. דם שפסוק.
דם דקדשים (מחמת כ"ג).
נחשבר כיון. ששם אדום
ואין מראה ניכר בו. רואין
אוחו. י"ן. כאילו הוא
מים. ואמרינן אלל הוי
דס שמתערב און ניכר
גמים הללו כשר לזריקה
(נחמ"ס ע"ג). וכו"ה מוחת
נ"ה. כדס בהמה. של
חולין. רואין אוחו. של
חולין. כאילו הוא מים.
ואמרינן אוחו אלל הוי דם
הוא ניכר כשר. ואפ"ה
שחולין רבין עליו וכו"ה
ש"ה. אין דם מבטל דם.
דמין במינו לא בטיל ואפילו
טיפה נטלה על גבול כשר
לזריקה. ש"ס. לא שנו.
דלס יש בו מראית דם
כשר ואפ"ה דכוסא מים.
אלל שנטלו מים לתוך דם
נ"ה. ורענין כסוי.
דמתן כיה נמי כי האי טמא
נחשבר גמים אלל יש בו
מראית דם חייב לנסות.
אינו כן. דאפילו נתן דם
לתוך מים אלל יש בו מראית
דס חייב לנסות. ולא
אמרינן קמא קמא טביל
ליה. אין דחוי אצל
מצוה. ואפ"ה שגחה
טפה ראשונה שנטלה
לתוך החום ולא היה
מראית ניכר ופסדת מן
הכס. אפילו הכי כי הדד
נכס טפה שניה שחזרה
ראשונה ויעורה להטרוף
עמו. וי נפל על שפסו
מים למלאה דם חוזר
וימלא לכוין ולא אמרינן
הואיל ונדהה ידחה. ללא
פריך דמיו אלל דכר